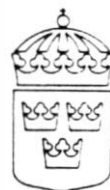

Motion till riksdagen

1989/90:U213

av Lars Werner m.fl. (vpk)

U-ländernas skulder

Mot.
1989/90
U213–215

Befria u-länderna ur skuldfällan

Sedan skuldkrisen bröt ut 1982 har u-ländernas skulder snabbt växt till en katastrof. De fördubblades på sex år. Ju mer skulderna omförhandlats, desto större har de blivit. Många länder har betalat mer i skuldtjänst än den ursprungliga skulden. Det största skuldlandet, Brasilien, hade 1985 betalat 121,3 miljarder dollar i skuldtjänst sedan 1973. Trots det växte skulden under samma tid från 9,5 till 105 miljarder dollar. Mexiko har betalat 56 miljarder dollar mer i skuldtjänst än det fått i lån.

Skuldtjänsten pumpar kapital från u-länderna till i-länderna. 1982–1988 var nettotransfereringen av kapital från Syd till Nord 200–300 miljarder kronor om året. Det motsvarar en Marshallplan årligen. I dag är det u-länderna som ger bistånd till i-länderna.

Efter alla omförhandlingar, alla nya lån och alla strukturanpassningsprogram är läget eländigare än någonsin. Investeringarna har gått ner och ligger i Afrika och Latinamerika ca 15 % av BNP. I många u-länder räcker den inte ens till för att täcka förslitningen av tidigare investeringar. Satsningarna på utbildning och hälsovård, vägar, telekommunikationer och energi har minskat drastiskt. Resultatet har blivit en social utarmning som kan mätas i ökad barnadödlighet, växande antal analfabeter. Enligt UNICEF kommer 50 miljoner barn att dö av fattigdom före sekelskiftet. Inflationen galopperar i Latinamerika där reallönerna pressats ner till 40-talets nivå. Flykten har accelererat till städerna, där fattigdomen nu exploderar.

De tropiska regnskogarna hotas med kalhuggning. 60 % av dem finns i länder som är bland de värst skuldsatta: Brasilien, Indonesien, Zaire, Peru och Colombia. Pressen att sälja ut dem är svår att motstå. Världens genbanker försvinner. Grundvattnet sjunker. Öknarna sprider sig. Haven fiskas ut. Allt för att betala skuldtjänsten med ökad export.

FN:s kommission för de mänskliga rättigheterna beslutade i mars att ta upp skulderna och anpassningspolitiken som ett brott mot FN-deklarationen om rätten till utveckling.

Nu måste det till nya sätt att befria u-ländernas folk ur skuldfällan.

Vpk noterar med tillfredsställelse att regeringen tagit intryck av kritiken av den förda skuldpolitiken. Den skriver att skuldlättnadsåtgärderna måste "utformas med hänsyn till situationen i olika länder, till att olika typer av skuld måste behandlas olika och till att en rimlig bördefördelning åstadkommes mellan de inblandade parterna".

Vpk är helt överens med regeringen i detta.

Men när regeringen talar om ett genombrott 1989 när det gäller möjligheter till skuldminskning för medelinkomstländerna och hänvisar till Mexiko som det första landet som kunde genomföra en omförhandling med de kommersiella bankerna, vill vi anmäla tvivel.

Brady- och Bakerplanerna

Lika litet som Bakerplanen från 1985, har den i mars förra året framlagda Bradyplanen erbjudit någon lösning på u-ländernas skuldproblem. Bakerplanen stupade på att affärsbankerna inte var villiga att satsa friska pengar. USA-bankerna har i stället gått in för att minska sina u-landslån.

Bradyplanen skulle skriva ner 39 länders sammanlagda skulder på 340 miljarder dollar med 70 miljarder dvs. 20 % på tre år. Det skulle ske genom frivilliga förhandlingar mellan banker och låntagare. Skuldminskningen skulle öka ländernas chanser att få nya lån, även från privatbankerna. IMF, Världsbanken och Japan skulle ställa upp med nya pengar som säkerhet för de affärsbanker som skriver ner fordringar. Man skulle försöka få flyktkapitalet att återvända. Hur sa man inte. Fortfarande flyr en miljard dollar i månaden från Brasilien.

Japan utfäste sig att bidra med 6 à 10 miljarder dollar. Men reaktionen på andra håll – exempelvis i den amerikanska kongressen – blev att bankerna nu ville få skattebetalarna i i-länderna att betala sina förluster.

Institute of International Finance, som representerar 150 banker vilka sammanlagt sitter på mer än 80 procent av u-landslånen, varnade för att privata långgivare skulle bli mycket obenägna att ge nya lån.

Finansminister Feldts omedelbara reaktion var att "allt är väldigt vagt och oklart" och att det skulle förvåna honom om det skulle leda till något nytt och spektakulärt.

Det enda nya som tillkom var Japans utfästelse. Bradyplanen framstår alltmer som ett sätt att omstrukturera u-ländernas lån, flytta dem från amerikanska till japanska banker. Fortfarande är politiken att skuldförhandlingarna ska genomföras med ett land i sänder. Det är långgivarnas och IMF:s gamla strategi för att förhindra att skuldländerna går samman och vägrar betala.

Hur har Bradyplanen utfallit? Mexiko blev pilotfallet liksom för Bakerplanen. Inte ens där har den lett till någon större minskning av landets skulder, som kvarligger på cirka 100 miljarder dollar. Räntelättnaden blev 800 miljoner dollar. Det är marginellt när de årliga räntebetalningarna är 10 miljarder.

Det kan inte kallas ett genombrott. Och sådana kan inte åstadkommas med mindre man angriper ursprunget till skulderna.

Regeringen säger att Sverige har varit pådrivande i arbetet för att få till stånd skuldåtgärder för de fattigaste länderna, att Sverige har verkat för mjukare villkor vid dessa länders omförhandlingar med Parisklubben och att – genom ett svenskt förslag – också en betydelsefull lättnad åstadkommits när det gäller viss Världsbanksskuld.

Vi vill gärna tro på regeringens goda vilja, men vi tvivlar starkt på att dessa åtgärder skulle kunna stoppa skuldavskrivningarna och vända kapitalströmmarna. Regeringen skyggar fortfarande för skuldavskrivningar. Även om regeringen kritiserar USA för dess räntehöjande politik och nämner u-ländernas försämrade bytesvillkor, anger den inga vägar för att angripa dessa problem.

Vilka är orsakerna?

Nu måste man välja: är det u-länderna som ska räddas eller bankerna? Man måste erkänna den verkliga situationen och sluta agera som om man trodde att skulderna skulle kunna återbetalas. Man måste angripa de verkliga orsakerna till skuldskrisen, som ligger i världsmarknadens struktur, den orättvisa handeln, som domineras av agrobusiness och andra transnationella företag, råvarupriserna, banksystemet, de höga räntorna och USA:s underskott.

Oljeshocken och ränteshocken ändrade abrupt u-ländernas villkor. De tog lånen på 70-talet, när realräntan var negativ, men sedan sköt den i höjden. I början av 80-talet var den uppe i 12–13 %. Det finns ekonomer som hävdar att om realräntan legat på för utvecklingslån acceptabel nivå (1,5–2 %), skulle bankerna i dag häfta i skuld till u-länderna. Samtidigt drevs dollarkursen upp. Om Brasiliens skuld hade varit i schweizerfrancs i stället för dollar hade landet sparat in 78 miljarder dollar i räntor.

Motorn i detta var USA:s ekonomiska politik och upprustning.

Bankerna har en stor skuld till skulden. När petrodollarn översvämmade marknaden, stod bankerna i kö hos u-ländernas finansministrar för att sälja lån. De reste runt till militärdiktaturerna och erbjöd lån för vapenköp. 40% av skulderna är militära. Ingen regim var för blodig och korruperad. De internationella vapenhandlarna har tjänat.

Därför har bankerna – i varje fall många av dem – även stor skuld till kapitalflykten, som starkt underlättats av elektroniken. Den trafiken är för övrigt sammanflätad med tvättningen av narkotikapengar. Bankerna har fört ut dollartillgångar från u-länder till länder där banksekretessen är vattentät. De har godtagit förfalskade export- och importfakturer.

Hur stor kapitalflykten är finns bara gissningar om, som går från 1/5 till 1/3 av de totala utlandsskulderna. Mexiko tros ha förlorat 40–50 miljarder dollar. En del lån flyktade genast ut ur landet. Det gäller även IMF-lån. Bankerna har direkt medverkat i kapitalflykten. I fallet Brasilien har Morgan Guaranty Trust tillstått att 18–29 miljarder dollar aldrig fördes in i landet till följd av bankernas manipulationer.

De transnationella företagens manipulationer med fakturer beräknas kosta Brasilien cirka 6 miljarder dollar årligen. Om man därtill lägger de subventioner de får och de sänkta råvarupriserna, så kommer man fram till att de tar hem motsvarande 10% av Brasiliens BNP årligen.

Korrupperade regeringar, internationella banker och transnationella företag samarbetar. Skandal efter skandal avslöjas. Ett exempel. I somras flydde hundratalet chefs tjänstemän i ett tiotal transnationella bolag – bl.a. Ford och General Motors – från Venezuela och hotande fängelsestraff, när man började nysta upp en kapitalflykts härva i mångmiljarddollarklassen. Venezuelas f.d. finansminister och riksbankschef är efterlysta för försökning.

Boforsaffären illustrerar denna för u-länderna så katastrofala utveckling. Efter regerings skiftet avslöjades det att Indiens utrikesskuld var 60,6 miljarder dollar, dubbelt så stor som tidigare sagts. Här finns även exportkrediten för Bofors stororder. Och pengar på bankkonto i Schweiz.

Världsmarknaden har utvecklats på ett förödande sätt för u-länderna. Råvarupriserna har rasat ner till 30-talets nivå. U-ländernas bytesförhållanden försämrades 1980-88 med i genomsnitt 6 % av BNI om året. För många länder motsvarade förlusterna hela tillväxten.

I-ländernas protektionism har slagit hårt mot u-ländernas export, framför allt av jordbruksprodukter och textilier. USA och EG är värst i detta avseende, men inte heller Sverige är oskyldigt.

I UNCTAD-förhandlingarna går i-länderna framför allt in för att skydda sin egen tjänstehandel och immaterialrätten. Det betyder att u-länderna får betala allt dyrare för att utvecklas. Om i-länderna vinner den rondan, är u-länderna dömda att slås ut. De saknar den infrastruktur som blir allt nödvändigare för att kunna konkurrera på världsmarknaden: informationstekniken, forskning och utveckling. De kan inte erbjuda högt utbildade sådana villkor att de stannar i hemländerna. De utsätts för en "brain-drain".

Hittills prövade "lösningar"

De hittills prövade skuldlösningarna har byggt på tesen att länderna ska betala – i varje fall räntorna – för att de annars utestängs från lånemarknaden. De ska hjälpas till att öka sina exportinkomster. Men när de 17 mest skuldsatta medelinkomstländernas skuldtjänst uppgick till 36 % av exporten (s. 42) och de 34 fattigaste ländernas i Afrika hade en sammanlagd skuld på 70 miljarder dollar, vilket är lika mycket som dessa länders sammanlagda BNI eller fem gånger deras export (s. 43). Då kan de inte exportera sig ur krisen.

Strukturanpassning

När skuldkrisen kom, valde Internationella valutafonden (IMF) att behandla symptomen, inte orsakerna. Inte det som är motorn i ränte- och dollaruppgången, USA:s ekonomiska politik. USA är världens största skuldnation med 490 miljarder dollar i skulder. USA behöver inte betala med åtstramning som de fattiga länderna måste göra. USA kan använda sedelpressen, så länge dollarn accepteras som internationellt betalningsmedel.

IMF ordinerade strukturanpassning: devalvera, släpp marknadskrafterna fria, slopa subventionerna, minska budgetunderskotten, strama åt kreditmarknaden, sänk skatterna, minska socialutgifterna, slopa subventionerna på livsmedel och tjänster, avskaffa valutareglerna, öka exporten. Det

slår mot arbetarna och framkallar öppna konflikter med fackföreningarna. Reaktionen blev s.k. IMF-kravaller, polisvåld, undantagstillstånd. Fackföreningarna fråntas förhandlingsrätten. Demokratin undergrävs.

Länder som ville pröva andra vägar avstängdes från lån. Effekten förstärks när också de bilaterala biståndsgivarna kräver att mottagarlandets regering kommer överens med IMF, vilket även Sverige gör.

IMF:s medicin fick motsatt verkan mot den avsedda. Investeringarna sjönk. Kapitalflykten tilltog. Inflationen ökade. Ta Argentina exempelvis. Den nye presidenten Menem återvände i triumf med nya IMF- och IDB-lån i september. Inflationen sjönk. I december galopperade den igen. De som kan överför sina pengar till banker utomlands. Man diskuterar att ersätta den nationella valutan med dollarn.

Strukturanpassningen – till vilken struktur ska anpassningen ske? Till världsmarknaden. Den är en prokrustessäng som u-länderna pressas ner i. Det är inte förvånande att de stympats och blöder.

De sociala och ekologiska katastroferna av IMF:s och Världsbankens strukturanpassning – som också Sverige anammat som sin politik – har nu blivit så uppenbara att t.o.m. Världsbanken och IMF måst svara på kritiken. De sägs av regeringen ha tagit intryck av UNICEF:s kritik. Men i sin senaste årsrapport från september 1989 ägnar IMF mindre än en halv sida (av 139) åt "fattigdomsfenomenen".

Sverige går in med särskilt bistånd för att mildra de sociala effekterna och miljöskadorna av IMF:s framfart. Först kommer Shylock och skär ut sitt skålpund kött. Sedan kommer Sverige och bistår med plåster.

Återköp

1982, när skuldkrisen blev akut, skulle nedsättningar av skulderna ha drabbat banksystemet hårt och lett till en rad konkurser. Nu har bankerna byggt upp reserver och minskat u-landslånen. U-ländernas skulder hotar inte längre det internationella finansiella systemet.

Det har uppstått en andrahandsmarknad där skulderna noteras långt under det nominella värdet. Det betyder att lånen i realiteten skrivs ner. Ändå gör långgivarna inga dåliga affärer. Trots nerskärningarna har USA-bankerna tjänat mer på sina lån till Latinamerika än om de hade placerat pengarna i engelska eller amerikanska statspapper.

Sverige har medverkat till återköp av Bolivias skulder till privata långivare. Fonden, som sköttes av Valutafonden, var ett första försök att i ett multilateralt samarbete genomföra skuldåterköp. I realiteten tycks aktionen ha höjt värdet på Bolivias skuld. Andrahandsnoteringen på Jugoslaviens skuld steg också – från 47 till 54 % – när dess centralbank började göra återköp.

Debt-for-equity-swaps

IMF genomdriver privatisering av statliga företag i skuldländerna, som utländska banker och företag förvärvar i utbyte mot nedsatta fordringar genom "debt-for-equity-swaps". Härigenom socialiserar man skulderna och privatiserar tillgångarna. Länderna hamnar i ett nytt beroende. U-ländernas

tillgångar övergår på nytt i utländsk ägo. På sikt hotas folksuveräniteten. Några investeringar handlar det vanligen inte om, som skulle kunna bidra till ökad produktion. Chile har "swappat" mer än andra. Exporten blomstrar, BNP stiger. Men chilensarna är fattigare i dag än de var 1970. Arbetslösheten är större. Reallönerna är hälften mot 1980.

Dessa "swaps" premierar kapitalflykten. Inhemska företag har gjort nästan hälften av skuldköpen i Filippinerna till 50 % av värdet. Kapitalflykten har blivit dubbelt så lönsam.

Debt-for nature-swaps

Olika former av skuldköp i utbyte mot natur har utvecklats. Miljöorganisationer köper upp skulder mot att skuldlandet avsätter motsvarande belopp föra att bevara regnskogarna och reparera miljöskador. Det innebär en investering i framtiden. Men det kan endast få marginella effekter. De stora naturköpen görs av kommersiella intressen för markexploatering. De innebär att landet pantsätter sin framtid.

Avskrivning eller nerskrivning

På G7-mötet i juli i Paris försökte president Mitterand att få de andra länderna med på att skriva av en del av de fattigaste ländernas skulder. Men det blev ingen gemensam överenskommelse. Belgien lovade att avskriva 1,7 miljarder kronor på Zaires skuld. Italien avskrev i september 2 miljarder dollar på lån till de fattigaste länderna. Nu i januari avskrev Västtyskland 1,4 miljarder kronor på Senegals skuld. Men så länge G7 bara kan enas om omförhandlingar, något sänkta räntor, små nerskrivningar och nya lån, rullar snöbollen vidare.

Vems ansvar är skulden?

Olika slag av skulder kan inte behandlas med samma metoder. Hänsyn måste tas till situationen i olika länder och hur skulderna uppkommit, så att ansvaret fördelas rättvist mellan de inblandade parterna.

Banker som lånat ut pengar till militärdiktaturer och medverkat till kapitalflykt, bör få ta konsekvenserna. Ländernas betalningsförmåga bekymrade inte bankerna. Finansminister Feldt har om konsumtionskrediterna sagt att de är "en stor olycka för de personer som hamnat i skuldfällan". Det gäller lika mycket de länder som sitter i fällan. Han pekade på en viktig skillnad mellan privatpersoner och företag. Företag som inte klarar att betala igen sina lån blir av med skulderna i en konkurs. För privatpersonen däremot hjälper det inte ens att gå i konkurs. Skulderna förföljer honom hela livet. Samma gäller u-ländernas skulder. Bankerna gav lån utifrån filosofin att länder inte kan gå i konkurs.

Världsbanken erkänner nu att den felbedömde den ekonomiska utvecklingen och gav felaktiga råd till u-länderna. Den måste ta sitt ansvar.

Felinvesteringar gjordes när länderna satsade på att öka exporten på en vikande marknad. Hur ska råvaruexportörerna kompenseras för prisrasen?

De sex frontstaterna i Södra Afrika (Angola, Botswana, Mocambique,

Tanzania, Zambia och Zimbabwe) har förlorat närmare 400 miljarder kronor i materiella förluster – 66 miljarder kronor enbart under 1988 – till följd av Sydafrikas destabiliseringspolitik. Apartheidregimen måste bort. Nicaragua har utsatts för USA:s handelsembargo och militära aggression genom kontras.

Mot. 1989/90
U213

Pröva legitimiteten

En internationell ackordscentral eller domstol behövs för att pröva skuldernas legitimitet, något liknande det skuldsaneringsinstitut som regeringen vill inrätta för att komma till rätta med konsumtionskreditskulden. Detta skulle enligt vad finansminister Feldt sagt kunna sammanställa hela skuldbilden på låntagarens initiativ och efter yttrande från borgenärerna bestämma om och hur mycket av skulderna som skall skrivas bort.

Många uppslag

Många idéer om hur skuldskrisen ska kunna lösas har framlagts. Fidel Castro föreslog för några år sedan att u-ländernas skulder omvandlas till statsobligationer med 99 års löptid, som i-länderna ska köpa upp för pengar som frigörs genom en nerskärning av militärutgifterna.

Gorbatsjov har föreslagit ett 100 års moratorium för de minst utvecklade länderna och att i en rad fall helt avskriva skulderna. Utrikesminister Sjevvardnadze efterlyste i höstas en "New deal".

I en TCO-rapport har framförts tanken på en omfattande plan för avskrivning av u-ländernas skulder, ökad handel samt tekniskt och ekonomiskt bistånd. Det skulle få starkt positiv effekt på i-ländernas sysselställning och export.

Michael Goldschmidt föreslår en internationell omsättningsskatt på börshandeln. På tio år skulle u-landsskulden betalas med en promilles oms. Det är ett förslag som vpk tar upp i en annan motion.

John Kenneth Galbraith har föreslagit att skuldländerna bildar en klubb för att gemensamt omförhandla skulderna.

I januari i år bildade 15 skuldländer (Algeriet, Argentina, Brasilien, Egypten, Indien, Indonesien, Jamaica, Jugoslavien, Malaysia, Mexiko, Nigeria, Peru, Senegal, Venezuela och Zimbabwe) en grupp för förhandlingar med G7. Denna G15 ska samordna sina ståndpunkter i skuldfrågan.

Anpassning med förändring

Det mest utarbetade förslaget hittills är det afrikanska alternativet för strukturanpassning för återhämtning och förändring (African Alternative Framework to Structural Adjustment Programmes for Socio-Economic Recovery and Transformation – AAF–SAP), som FN:s ekonomiska kommission för Afrika (ECA) presenterat. Det antogs den 17 november av FN:s generalförsamling med endast en nejöst, USA:s. Generalförsamlingen "inbjöd världssamfundet – inbegripet de multilaterala finans- och utvecklingsinstitutionerna – att betrakta programmet som underlaget för en konstruktiv dialog och fruktbar samråd".

AAF–SAP har antagits av de afrikanska staternas enhetsorganisation, OAU, som väddat till världssamfundet att stödja genomförandet av programmet "och öka sitt ekonomiska stöd till Afrika."

Nu gäller det för världssamfundet – framför allt i-länderna – att anpassa sin skuld- och biståndspolitik till behoven för att genomföra programmet och att ställa upp med erforderliga finansiella resurser.

Vpk lägger in en särskild motion förslag hur Sverige ska kunna bidra härtill.

Sverige kan gå i spetsen

Om Sverige fortfarande ska kunna betraktas som föregångsland när det gäller u-landssolidariteten, måste Sverige dels ändra sin egen skuldpolitik, dels ta internationella initiativ i skuldfrågan.

Den svenska skuldpolitiken måste utgå från de biståndspolitiska målen. Därför måste vi överge IMF:s "lösningar". Det svenska biståndet till strukturanpassning får inte villkoras av uppgörelse med IMF.

Svenska initiativ till förändringar i skuldhanteringen kan exempelvis tas i OECD, i Parisklubben och i FN, t.ex. på konferenserna om de minst utvecklade länderna i Paris i september 1990 och den om miljö och utveckling 1992. Sverige kan samla en krets av likasinnade länder.

Strukturanpassningsprogrammen måste förändras så att de motverkar kapitalflykt, stimulerar produktiva investeringar och en hållbar utveckling. Det behövs alternativa strategier – såsom den nyligen framtagna afrikanska – för att skapa balans i valuta, budget och penningmarknad och skonsammare mot de sociala sektorerna och utsatta grupperna.

Förhandlingarna med u-länderna måste demokratiseras så att t.ex. deras fackföreningar kan medverka till att programmen blir socialt acceptabla.

Förändringar måste göras i de organ som handhar skuldfrågorna. IMF och Världsbanken måste reformeras och demokratiseras, vilket vpk föreslår i en annan motion. USA:s dominans måste brytas. Alternativet till sådana reformer är att FN inrättar en internationell skuldavskrivningsfond eller utvecklingsbank. I så fall kan IMF och Världsbanken återgå till att fylla de funktioner de ursprungligen var avsedda för.

Nya metoder för skuldavskrivning måste utvecklas. Det finns ingen patentmedicin. Skulder till affärsbanker, stater och multilaterala institutioner måste behandlas olika. Man måste tänka sig ett batteri av metoder. Regeringen bör tillsätta en arbetsgrupp för att analysera de många förslag utöver de redan prövade, som lanserats: Debt-for-development, Debt-for-democracy, Susan Georges "3D" (Debt, Development, Democracy), Lars-Erik Birgegårds REDEGG m.fl.

Nya finansieringsvägar måste anvisas. U-landsskulden var 1 320 miljarder dollar vid 1988 års slut. Nedrustning kan frigöra väldig resurser. I USA diskuteras man att minska militäranslagen med 180 miljarder dollar 1992–94. Sovjet ska skära ner sina militärutgifter med 14 % och diskuterar att minska dem med 40 % fram till 1995. Frankrike ska minska sina med 77 miljarder francs över de närmaste fyra åren. Polen ska skära ner med 4 %, Tjeckoslovakien med 15 %, Bulgarien med 12 % och Ungern med 17 %. Också DDR, Italien och Jugoslavien har beslutat skära ner sina krigsmakter.

En omsättningsskatt på börshandeln med en promille skulle ge 150 miljarder dollar om året.

Om det inte räcker kan man tänka sig skatt på vapenhandeln och på oljehandeln.

Samtidigt får man inte låta världsmarknaden fortsätta att generera nya u-landsskulder. Det behövs åtgärder för att förändra villkoren för råvaruhandeln. USA:s höga räntor är en internationell angelägenhet. Världsekonomin kan inte längre få styras av en spekulationsdollar. Vpk lägger i andra motoner fram förslag i dessa frågor.

Hur motivera nya aktioner?

U-ländernas kris får konsekvenser även för oss. De har tvingats minska sin import. Nordens fackliga samorganisation beräknar att ett ökat bistånd motsvarande 0,5 procent av BNP i vart och ett av OECD-länderna skulle få till resultat att det under fyra år skapas nästan 3 miljoner nya arbetstillfällen inom OECD (med 28 miljoner arbetslösa) genom ökad export till u-länderna.

De hotande miljökatastroferna tvingar i-världen att tänka internationalistiskt. U-länderna kommer att satsa sina fattiga resurser på att rädda vår miljö, om de inte får vår solidariska medverkan.

Fattigdomsvågen kan leda till stora folkvandringar. Kampen om otillräckliga resurser, exempelvis vatten, leder till nya konflikter. Det kan utlösa nya flyktingvågor av en helt annan vidd än vi hittills sett. De nya flyktingproblemen skulle bli mycket dyrare att lösa än skuldkrisen.

Lägg därtill vårt intresse av att få u-ländernas solidaritet i kampen mot narkotikan.

Tre tickande bomber med global räckvidd som i- och u-länder gemensamt måste desarmera: den ekologiska (som kan orsaka klimatförändringar), den finansiella (utlandsskulden) och den sociala (som kan leda till flyktingvågor). Insikten om våra gemensamma intressen, vårt beroende av varandra måste väckas innan det är för sent.

Skuldkrisen är inte ett finansiellt problem utan ett politiskt. Det behövs en aktiv och upplyst opinion. Skulproblematiken måste flyttas ut ur bank- och konferensrummen och bli en angelägenhet för alla folkrörelser: kyrkor, fackföreningar, kvinno- och miljörelser. Framför allt kan ungdomen bli en stark drivkraft i en ny fredsrelse för att stoppa skuldkriget mot u-länderna.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att de biståndspolitiska målen skall styra Sveriges politik för att lösa u-ländernas skuldproblem,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige inte skall delta i IMF:s strukturanpassningsprogram,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att svenskt bistånd inte skall vara avhängigt av mottagarländernas överenskomelser med IMF.

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige bör verka för allmän avskrivning av u-ländernas skulder,

5. att riksdagen begär att regeringen skall tillsätta en arbetsgrupp för att snabbutreda förslagen till nya metoder att lösa skuldskrisen,

6. att riksdagen begär att regeringen i internationella fora tar initiativ till ändrade metoder för skuldhantering enligt vad som framförs i motionen,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att u-landsskulden och strukturanpassningspolitiken är brott mot FN-deklarationen om rätten till utveckling.

Stockholm den 23 januari 1990

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)